

Ромашко А.С., к.т.н, доц., **Гаврушкевич А.Ю.**, к.т.н., ст. викладач, **Яхно А.С.**, студент

Національний технічний університет України "КПІ ім. Ігоря Сікорського"

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПРИ ПАТЕНТУВАННІ ВИНАХОДІВ (КОРИСНИХ МОДЕЛЕЙ)

При отриманні охоронного документу на об'єкт промислової власності у відповідності до вимог Закону необхідно частину інформації зберегти нерозкритою, щоб мінімізувати ризик того, що об'єкт буде використаний третіми особами. Дана вимога є актуальною на теперішній час в плані національної безпеки, тому що не вся інформація, що патентується, і мала би мати статус секретної, засекречується. Формула винаходу (корисної моделі) "повинна виражати його суть, базуватися на описі і викладатися у визначеному порядку ясно і стисло", а опис винаходу (корисної моделі) "повинен викладатися у визначеному порядку і розкривати суть винаходу (корисної моделі) настільки ясно і повно, щоб його зміг здійснити фахівець у зазначеній галузі"[1].

Розглянемо стан патентування винаходів та корисних моделей, які стосуються зброї та боєприпасів (вироби подвійного призначення не розглядалися). Це об'єкти за кодом МПК F41 – "Зброя" та за кодом МПК F42 – "Боєприпаси; підривні роботи". Об'єкти, які можуть містити інформацію, що може мати секретний характер, не обмежуються тільки вказаними кодами МПК. Пошук здійснювався за базою даних "Спеціалізована БД "Винаходи (корисні моделі) в Україні" [2]. Результати пошуку представлено на рис.1.

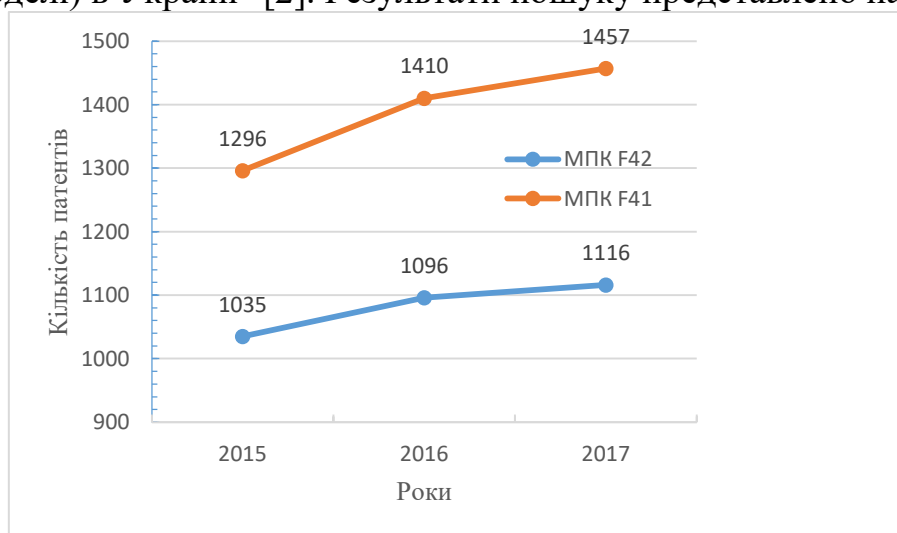

Рис.1. Динаміка патентування винаходів (корисних моделей), які стосуються зброї і боєприпасів за кодом МПК F41 – "Зброя" та за кодом МПК F42 – "Боєприпаси; підривні роботи"

Усі знайдені патенти надані з описами патентів та дуже часто з кресленнями, деякі зареєстровані на ім'я фізичних осіб (які не скористалися

можливістю не відкривати своє ім'я, хоча це передбачено бланком заяви на отримання патенту). Після подачі заявки перед проведенням експертизи будь-яка заявка українських резидентів (навіть та, на яку не оформлюється заява про секретний винахід чи корисну модель), "розглядається на предмет наявності в ній відомостей, які можуть бути віднесені, ... до державної таємниці"[1].

Прямо говорити про наявність секретної інформації в матеріалах заявки, зокрема у формулі, не можна, бо згідно [3, п. 6.8.2, 6.8.3, 7.1.3], якщо ви не досить ясно та повно розкрили суть, і така заявка може бути відхилена, або, у випадку видачі патенту, довести факт порушення прав власника патенту буде неможливо. Деякі заявники прямо зазначають у формулах своїх об'єктів ознаки, які не можуть бути ідентифіковані, чим порушують Правила складання [3]. При патентуванні будь-яких об'єктів, в тому числі тих, які не відносяться до державної таємниці, слід дотримуватися деяких рекомендацій, які не суперечать Правилам складання [3], а саме:

- надмірно не деталізувати суттєві ознаки об'єкта, які стосуються форми реалізації окремих конструктивних елементів та зв'язків між ними;

- для досягнення найкращого технічного результату: для речовини - не розкривати в описі оптимальний склад при зазначенні у формулі діапазонів складових; для здійснення способу - не розкривати в описі оптимальні умови з зазначенням у формулі діапазонів, наприклад режимів.

Це попередить незаконне використання патентів третіми особами.

В Угоді про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності [4] є вимога, що в розділі „відомості, що підтверджують можливість здійснення ...“ має бути зазначена інформація, достатня для досягнення найкращого технічного результату. Це означає, що, здійснюючи процедури набуття прав на території України, „найкращий відомий ... спосіб використання винаходу“ зазначати не обов'язково (згідно з [3]). А от набуваючи права за межами України, варто задуматися про секретність інформації.

Крім того, винахідник зберігає інформацію (патентоздатну і непатентоздатну), що має комерційну цінність, яка має бути задокументованою та недоступною для третіх осіб в режимі охорони інформації з обмеженим доступом.

Список використаних джерел:

1. Закон України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі". [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3769-12>.

2. Спеціалізована БД "Винаходи (корисні моделі) в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://base.uipv.org/search/INV/search.php?action=setsearchconditions>.

3. Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель». [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0173-01/print>.

4. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/981_018.